

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET

1866. évi szeptember hó 30. s október 1. és 2. napjain

VISNYÓN

tartott

GYŰLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszánimeni ref. egyházkerület 1866. szeptember 30. s október 1. és 2. napjain tartotta közgyűlését előbb főtiszteletű **Lovass Samuel** helyettes szuperintendens és tornai, mint legidősb esperes s nagyméltóságú id. **báró Vay Miklós** úr főgondnok ő excellentiája elnökségök alatt nyitvatván az meg. majd a gyűlés folyama alatt megválasztott szuperintendens főtiszteletű **Kun Bertalan** úr elnöklete alatt folytattatván — az egyházmegyéből küldött képviselők és egyházi közügyeink iránt mély érdekeltséggel és ügyszeretettel viseltető buzgó vallásos nagy közönség jelenlétében és közremunkálásával.

Az egyházmegyék képviselői voltak:

Az abaúji egyházmegyéből.

Átányi József, esperes, szántói,
Kérészi Mihály, alsó-vadászi,
Frenczel József, szendi lelkészek.

Bárczay József, segédgondnok.
Darvas Antal, e. m. tanácsbíró.

Az alsóborsodi egyházmegyéből.

Prágai Lajos, esperes, maklári,
Vattai Sándor, sajtó-keresztúri,
Fekete Károly, ónodi,
Kállai Lajos, alsó-zsolcai lelkészek.

Szathmári Király Pál, segédgondnok.
Báró Vay Béla,
Zsoldos Imre, e. m. tanácsbíró.

Az alsózempléni egyházmegyéből.

Körösy István, társesperes, harkályi,
Anti János, tályai,
Kopré Ferenc, örösi lelkészek.

Ifj. báró Vay Miklós, segédgondnok.
Kun Dániel,
Várad Szabó Lajos, e. m. tanácsbíró.

A felsőborsodi egyházmegyéből.

Molnár József, esperes, hangácsi,
 Vattai Károly, balajti,
 Bodnár Endre, berentei,
 Rác Endre, tardonai,
 Tóth Menyhért, kápolnai lelkészek.

Kisesoltói Ragályi György, segédgondnok.
 Ózdi Sturman György,
 Törös Pál,
 Sypos Kálmán, e. m. tanácsbírák.

A felsőzempléni egyházmegyéből.

Laky Endre, esperes, magyar-izségi,
 Bálint József, abarai,
 Dudás Lajos, kazsui lelkészek.

A gömöri egyházmegyéből.

Szentpéteri Sámuel, esperes, pelsőci,
 Majomi József, alsó-szuhai lelkészek.

Borbély László, segédgondnok.
 Ragályi Ferdinánd, tanácsbíró.

A tornai egyházmegyéből.

Lovass Sámuel, esperes és korelnök, szilicei,
 Vajányi Lajos, perkupai lelkészek.

Lovász Miklós, segédgondnok.

Az ungi egyházmegyéből.

Szabó András, esperes, csicséri lelkész.

Kovács Károly, helyettes segédgondnok.

Orbán József, sárospataki akadémiai igazgató.

Kun Dániel, főiskolai pénztárnok.

Árvai József, sárospataki képezdei igazgató.

Apostol József, világi jegyző.

Kérészi István, s.-pataki gimnáziumi igazgató.

Bakos Antal, világi pénztárnok.

Pásztor Dániel, miskolci gimnáziumi igazgató.

Bálint József, egyházkerületi aljegyző.

Bodnár Endre, } helyettes jegyzők.
 Vajányi Lajos, }

Főtiszteletű helyettes szuperintendens Lovass Sámuel ur, buzgó kenetteljes imájában a mindenható segedelmét könyörögvén le tanácskozásunk egész folyamára, főgondnok ur ő nagyméltósága megnyitó rövid lelkes beszédében szívélyesen üdvözlé az egyházkerület egybegyült képviselőit, s általában a jelen volt szép számú közönséget, — melylyel a gyűlés megnyitottnak mondatván ki, — elsőben is

118. Fölolvastalott a f. 1866. é. július 8. s következő napjain Sárospatakon tartott egyházkerületi közgyűlés határozata folytán a néhai főtiszt. Zsarnay Lajos ur halála által megüresült szuperintendensi hivatalra f. év jul. 31. napjaig beadatni rendelt szavazatok fölbontására kinevezett bizottmány f. év auguszt. 7-én kelt jegyzőkönyve, mely szerint előterjesztetik: hogy az egyházkerületből begyűlt 354 szavazat a nevezett napon, Miskolcon bizottmány előtt, kellő ellenörködés mellett felbontván és számba vétetvén, azon eredmény állott elő: hogy a beadott s fennebb kitett számú szavazatból 179 szavazatot Kun Bertalan egyházkerületi főjegyző és miskolci lelkész ur nyert.

Bizottmány ezen teljesen hitelesnek talált jelentése nyomán nagy tiszteletű Kun Bertalan urnak, a mennyiben a reá adott szavazatok száma az összesen bejött szavazatok felénél többet tesz, ezen általánosul megalapított szótöbbséggel szuperintendenssé lett elválasztatása kimondatott. Melynek következtében, az ekként elválasztott s küldöttségileg a gyűlésbe meghívott főtiszteletű Kun Bertalan ur gyűlésünkben megjelenvén, beléptével az egész jelen volt nagy közönség által viharos üdvözléssel fogadtatott, — a midőn főgondnok ur ő nagyméltósága által s szivélyes üdvözlése mellett, ezen a benne helyezett bizalom folytán történt elválasztásánál fogva, szuperintendensi hivatalának elfoglalására föl is kéretvén, — az elválasztott főpásztor mély megindulással köszönte meg a teljes bizalmat, melynél fogva a nagy fontosságú és sok felelősséggel járó szuperintendensi hivatalra elválasztatott, s addig is, míg rögtön bekövetkezendő templomi ünnepélyes felavattatása alkalmával bővebben tolmácsolhatná szive buzgó és hálás érzelmeit, kedves kötelességének ismeri a közbizalom fölhívásának engedve, fölvenni az ezen hivattal járó szent terhet, s minden erejét és tehetségét ennek szentelni. Mely nyilatkozatát főpásztorunknak újra szivből fakadó lelkes „éljen“kiáltások követvén:

119. Főtiszteletű Lovass Sámuel, eddigi helyettes szuperintendens ur, az eddigé általa ideiglenesen viselt szuperintendensi hivatal tiszteit a megválasztott főpásztornak kezeibe tévén le, a benne helyezett bizalmat megköszönte s az ideiglenesen általa elfoglalva tartott elnöki széket a már illető főtiszteletű szuperintendens urnak átengedte.

Kinek is, ezen ideiglenes hivatalánál kifejtett buzgósága és készsége egyházkerületünk által méltányoltván, ezért részére szives elismerés és hálás köszönet szavaztatott s a „Főtiszteletű“ címmel jövőre is állandóul felruháztatott.

120. Ugyan ez alkalommal olvastattak az alsóborsodi egyházmegye 1866. szept. 11-dik napján Dorogmán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 3. sz. alatt ezen egyházmegye, Orbán Mihály esperes ur lemondása által megürült esperesi hivatalának Prágay Lajos maklári lelkész, — valamint

121. Az alsó-zempléni egyházmegyének a folyó év szept. 12-dik napján Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyve 3. sz. a. ezen egyházmegye alesperesi hivatalának Kőrösy István harkályi lelkész ur által közszavazás útján történt betöltéséről szóló jelentéseik.

Mely választások örömmel vétetvén tudomásul, s az elválasztottak szivélyesen üdvözöltetvén, a rögtön bekövetkezendő templomi ünnepélyes alkalommal eskületétel s illetőleg alakszerű felavatás mellett hivatalaikba igttatni határoztattak. — Ezzel öszszeköttetésben

122. Olvastatott a felső-zempléni egyházmegyének is folyó év szeptember hó 5-dik napján Gálszécsben tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 1. sz. a. ezen egyházmegye megüresült segédgondnoki hivatalának Oseley János ur megválasztatása által lett betöltéséről szóló jelentése:

Örvendetes tudomásul vétetvén, az elválasztott segédgondnok ur az alakszerű eskü letétele és illető széke elfoglalása végett legközelebbi gyűlésünkbeni megjelenésre fölhivatni határoztatik.

Ezek után az ünnepélyes istenitisztelet órája bekövetkezésével a tanácskozás félbeszakasztván, az istenitisztelet a helybeli templomban megkezdett. A gyülekezet buzgó éneklése után Tóth Menyhért kápolnai lelkész lépett szószékbe s fölvevén alapigékül Máté 16: 18. versét, az ünnepélyes alkalomhoz illő jeles beszédében és hatásteljes szónoklattal

fejtegeté, hogy a keresztyén vallás felül áll a változandóság s enyészet hatalmán, s így megmarad mind örökké. Majd annak végeztével eddigi helyettes szuperintendens, főtiszteletű Lovass Sámuel úr foglalá el a szószéket s előterjeszté alkalomszerű beszédében a jelen vallásos szent ünnepély magasztos célját, fölhíván az elválasztott fópásztort nagy fontosságú magas hivatala ünnepélyes elfoglalására s az eskü letételére. Ki is e fölhívásnak engedve, letevén az esküt, szószékbe lépett s előadván nézeteit, melyekkel hivatalát elfoglalja, újlag a legérzékenyebb szavakban nyilvánítá hálás köszönetét azon közbizalomért, mely e fópásztori hivatalt reá ruházta s kimondá egyszersmind, hogy örömmel engede e közbizalomnak s elvállalja e hivatalt azon édes reményben, hogy azon elvek s nézetektől, melyek keblében eleitől fogva gyökeret vertek, a prot. egyház igazgatás tanaiból, a főtiszteletű egyházkerület tagjainak támogató bizalmával párosulva, az ezen hivatallal együttjáró nehézségeken is át fog segíttetni, fölkérvén az egyházkerületi összes közönséget s ennek kormányférfiat, hogy nyujtsák jobbjukat a szent célra, az egyházkerületi közhatározatoknak, a törvénynek, rendnek, érvényt szerezni azoknak tiszteletben tartása által, s ekként az ő hivatalának terhét lehetőleg könnyíteni. Mely hálaérzelmsk s bizalom nyilvánításai után, elzengé a gyülekezet a „Jövel szent lélek Úr Isten“ buzgó éneket s ennek végeztével a vének kezeiket a fópásztor fejére tették, a legidősb esperes főtiszteletű Lovass Sámuel úr által mondott buzgó ima s áldás közt, kísérve a gyülekezet buzgóságteljes fohászai által, megáldották. Mely ünnepélyes cselekvénnyel a fópásztor az egyházmegyék espereseivel váltott testvéri csókok s az egyházkerületi kormány többi férfjaival tett kölcsönös kézszorítások után, szuperintendensi hivatalába beigtattatott.

Az ekként hivatalába beigtatott s fölavatott fópásztort új hivatala küszöbén az egyházkerület nevében Bálint József egyházkerületi aljegyző érzékeny beszéddel üdvözölte, melynek végeztével fögondnok úr ő nagyméltósága nyujtván kezét a fölavatott fópásztornak, testvéri egytetérésre s kölcsönös bizalomra hívá fel mint elnöktársát az egyházkormányzat fontos és nagy felelősséggel járó sok teendőiben, csak így lévén várható áldás, siker és előhaladás egyházkormányzói egyesített működésök nyomain.

Ekként bevégeztetvén a szuperintendensi hivatalnak protestáns egyházszerkezetünk szelleméhez illő egyszerű betöltése, nem maradt egyéb hátra egyházkerületünknek, mint azon imaszerű ohajtás egyetemleges nyilvánítása, hogy vajha oly sikerdussá és áldásossá tenné a gondviselés fölavatott fópásztorunk működéseit, mint a mily gazdag reményeket, kedves és kitörülhetlen emlékeket hagyott hátra ez ünnepélyes nap mindnyájunk kebelében!!

Ugyan ez alkalommal a már régebben elválasztott, de még fölavatásban nem részesült felsőborsodi esperes Molnár József, s alsóborsodi esperes Prágai Lajos és alsözempléni alesperes Körösy István urak

letevén ünnepélyes esküjüket, a két első a vének kezeinek fejökre való tételök által hivatalaikra ünnepélyesen fölavattattak.

Majd folytattatván a gyűlés:

123. Főtiszteletű Kun Bertalan egyházkerületi főjegyző urnak, a szuperintendensi hivatalra lett megválasztásával a főjegyzői hivatal üresedésbe jövén:

Az egyházmegyéknek utasításul adatik, hogy a jövő 1867. év tavaszán Miskolcon tartandó egyházkerületi gyűlésre, az egyházkerületi főjegyzői hivatal betöltésére vonatkozó szavazataikat a gyakorlatban levő büntetés terhe alatt mindnyájan, és pedig a törvényes alakszerűség tekintetéből, az illető lelkész és gondnok neveik aláírásával megerősítve, beadni el ne mulasztják.

124. Főtiszteletű Nagy Péter, erdélyi püspök ur, szuperintendensi hivatalunkhoz intézett levelében a magyarhoni testvér-egyházkerületekkel egyességet és közösséget kívánván föntartani és öregbiteni: az erdélyi ref. anyaszentegyház múlt évi közzsinati határozata folytán, jegyzőkönyveit ezutánra a testvér-egyházkerületeknek annyi példányban megküldeni igéri, hogy a püspöki levéltáron kívül mindegyik egyházmegye számára jusson egy egy példány; — fölhíván testvér egyházkerületünket hasonló intézkedésre.

A testvériség föntartásának a főtiszteletű püspök ur által tanúsított ezen kedves jetenségét egyházkerületünk örömmel üdvözli és fogadja, s azt hasonló intézkedéssel viszonzni testvéri kedves kötelességének ismeri.

125. A dunamelléki helv. hitv. egyházkerület Pesten, 1866. évi május 26-ikán s több napjain, és a tiszai ágostai hitvallásu egyházkerület Dobsinán 1866. július 25. és 26-dik napjain tartott gyűléseik jegyzőkönyvei egyházkerületünknek az illető szuperintendensi hivatalok által megküldetvén:

Kedvesen fogadtattak, s a tanúsított testvéri figyelem, jegyzőkönyveinknek a tisztelt egyházkerületekhez leendő megküldése által hasonló testvéri szivességgel viszonztatni határoztatik.

126. A főtiszteletű Kun Bertalan ur szuperintendenssé elválasztatása által megüresült egyházkerületi dékáni hivatalra

Misley Károly miskolci lelkész ur egyhangulag elválasztatott.

127. A nagyméltóságú Magyar Kir. Helytartótanács 70,125. sz. alatt, a bécsi es. kir. evangélikus hittudományi karnál az 186°/₇-dik tanévben tartandó előadások jegyzékét négy példányban főtiszteletű szuperintendens urhoz megküldvén:

Annak egy példánya az egyházkerületi levéltárba betétni, három példánya pedig a sárospataki főiskola, a miskolci és rimaszombati gimnáziumok közt kiosztatni határoztatik.

128. Ugyancsak a nagyméltóságú Magyar Kir. Helytartótanács 57,809. szám alatt tudatja, hogy az erdélyi marosvásárhelyi ref. főtanoda négy évi tanfolyamú jogi intézetté alakított, és az államérvényes bizonyítványok kiállítására megkívántató jog megadása mellett nyilvánossági jelleggel ruháztatott fel.

Tudomásul vétetik.

129. A debreceni helv. hitv. egyház közgyűlése a kezelése alatt álló alapítványi pénztárakra kivetni szokott jövedelmi adókra vonatkozólag Magyarország képviselőházához intézett kérvényt pártolás iránti fölkérés mellett közölvén —

Ezen kérvény, valamint az alsó-borsodi és gömöri egyházmegyéknek erre vonatkozólag ide fölterjesztett végzéseik, az 1866. évi május 1-jén Miskolcon tartott egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvének 16. sz. alatt kelt határozatával, Hegedüs László esperes ur elnöklete alatt ki-

küldött választmányunkhoz azon emlékeztetés mellett útasíttatnak, miszerint az érintett határozatban foglalt megbízatásához képest a vallás tárgyában készitendő, még a folyó évi nyári közgyűlésünkre beadni kellett előmunkálat, illetőleg javaslat, a jövő 1867. évi tavaszi közgyűlésünkre töle multhatlanul beváratik.

130. Az 1866. évi aratási közgyűlés 95-dik pontjában foglalt határozatnál fogva, az egyházak fekvő birtokai hiteles összeírására szolgáló rovatos ivenk, s ezzel kapcsolatban az egyházlátogatásnál jövőre sinórmértékül szolgálendő alakszerű javaslat készítésével, valamint az alamizsnapénzek kezelése, és a segélyezendő egyházak közötti aránylagos kiosztása tárgyában munkálatának beadására szorgalmazott küldöttség e részbeni kötelességének mind eddigelé eleget nem tévén —

Ennek a jövő 1867. évi tavaszi gyűlésre multhatlanul leendő teljesítésére utasíttatik.

131. Ugyancsak az aratási közgyűlés 99-dik pontját illetőleg: özvegy Csepcsányiné, született Szemere Erzsébet asszonynak, Zsoldos Imre ur által örök áron megvett birtokát egyházkerületünk irányában terhelő, Zsoldos Imre ur által elvállalt 1600 forint tartozásról kötvény kiállítását és annak zálogjogi bekebelezését mielőbb eszközölni Horváth Antal egyházkerületi ügyész urnak kötelességébe tétetik.

132. Az alsó-zempléni egyházmegye felterjeszti 1866. évi szeptember 12. és 13. án Sárospatakon tartott gyűlésének határozatát, melylyel Zombori Gedeonnak megyasszói lelkészszé f. évi ápril 8. án történt megválasztását annál fogva, mert az említett választásnál több szabálytalanság követtetett el, érvénytelennek nyilvánítja, egyszersmind a megyasszói egyházat, mely az egyházmegye figyelmeztetése ellenére is, így tudva követte el e szabálytalanságot, a legujabban életbe léptetett lelkészválasztási szabályzat h) pontja értelmében, az egy esetben szabad választási jogától megfosztja, s rendes lelkészül oda t. Berzeviczi Endre urat, mostani h. lelkészt berendeli; — ennek kapcsában:

Szinte felolvastatott a megyasszói egyház nagyszámú tagjai által beadott fölebbevny, melyben annak előterjesztése mellett, hogy ámbár az alsó-zempléni egyház megyéhez oly kérelemmel járultak, melynek teljesítésével lehetővé vált legyen, hogy sem az egyházmegye jogköre, sem a protestáns egyház régi választási szabadsága csorbulást nem szenvedend: mindamellet továbbá, hogy a lelkészválasztásra új határidő kitűzését kérelmezték, nemesak kihallgattatást nem nyerhettek, hanem makacsokul bélyegeztetvén, minden további választási jogtól megfosztattak, és az oda időtöltőül rendelt segédlelkész, a törvény ellenére rendes lelkészül egyházukba berendeltetett. — Sérelmök orvoslását azért eszközöltetni kéri.

Ámbár f. évi május 1-én s több napjain Miskolcon tartott egyh. gyűlésünk 11. száma alatt kelt határozatában elvileg helyesli az alsó-zempléni egyházmegyének a megyasszói lelkészválasztást tárgyazó, s egyházkerületi lelkészválasztási szabályainkhoz szigorun ragaszkodó eljárását, s Zombori Gedeon tanár urat választásra képesítettnek, azon az alapon, mert a mi szabályaink szerint választhatásra képesítő második vizsgát le nem tette, el nem ismerte; — mindazonáltal, a mennyiben ezen ügy, az egyoldalú, és így nem szabályszerű fölebbezés miatt említett gyűlésünkön érdemlegesen nem tárgyalathatott s így az ügyet valódiságában földeríthető iratoknak tartalmával meg nem ismerkedhetett, — egyházkerületi közönségünk mult tavaszi gyűlésén nyilvánított nézete által magát lekötöttnek nem érzi arra nézve, hogy az ügyet, mint most már szabályszerűleg fölebbezettet, alaposabb és szelidebb, de egyszersmind kimerítőbb meggyőződés szempontjából ne fogja fel s ítélje el.

Meggyőződven nevezetesen egyházkerületi gyűlésünk az előterjesztett okiratokból, különösen erdélyi püspök főtiszteletű Nagy Péter

ur leveléből a felől, hogy azon diploma vagy papi jelölti oklevél, mely még 1858. év február 14 én főtiszteletű Bodola Sámuel helyettes szuperintendens úr aláírásával adatott ki Zombori Gedeon részére és így több évvel a mi újabb lelkészválasztási szabályzatunk előtt, az erdélyi reformált anyaszentegyház kebelében oly érvénynyel bír maig is, hogy az rendes lelkészi állomásra hívhatási joggal ruház fel. — Egyházkerületünk, részint a testvériség kölcsönös képesai iránt való gyöngédségtől, részint azon jogi érvtől vezéreltetve, hogy a törvénynek visszaható ereje nem lehet, ezen papi jelöltségi oklevelet olyanak tekinti, melynél fogva Zombori Gedeon a megyasszói egyházba rendes lelkészül beléphet, annyival inkább pedig, mert noha a törvény tekintélyét egyházkerületi kormányunk minden viszonyok közt igyekszik fentartani, de amennyiben legújabb papválasztási szabályzatunk, az erdélyi reformált anyaszentegyház tudtán kívül, s így csak a magyarországi négy reformált egyházkerület közös egyetértésével állapítottatott meg s léptetett életbe, — ennek az erdélyi ref. anyaszentegyházra nézve kötelező erőt, a reformált egyháztestületek közt eddigelé létezett testvéri egyetértés s meghittség s azoknak eljárása iránti kötelesség megsértése nélkül nem követelhet.

E lényeges oknál fogva tehát, de azért is, mert lelkészválasztási szabályaink II. pontjának tartalma és szelleme szerint a szabad választási jog eljátszásával csak minden kétségen kívül álló makacs eljárást lehet büntetni, a megyasszói egyház eljárását pedig a consequenti is, ilyennek feltüntetni nem lehet, de különben is időn túl alkalmazván már e szabályt az alsó zempléni egyházmegye a megyasszói egyházra, mennyiben jelöltjének Zombori Gedeonnak a késedelmes eljárás által időt engedett arra, hogy magát egyházkerületünk törvényeihez alkalmazva a második vizsgát is letegye, noha egyházkerületünk más viszonyok közt méltányolja az alsó-zempléni egyházmegyének a törvényekhez való ragaszkodását: ítéletét a fentebbi okoknál fogva oda módosítja: hogy a megyasszói egyház kérelmét megadja s Zombori Gedeont a megyasszói rendes lelkészi állomáson megerősíti, kijelentvén azonban azt, hogy hivatalát csak jövő évi szent-György napkor foglalhatja el; az ezen idő tartamára eső fél jövedelem a szükösi pénztár javára lesz befizetendő.

133. A felső-borsodi egyházmegye annak előterjesztésével, hogy a bán-horváthi egyházban megüresült lelkészi hivatalra az egyház közbizodalommal Mészáros Endre Hegymegen működő lelkészt választá lelkészül; miután azonban Mészáros Endre folyó év tavaszán lévén a hegymegi lelkészi hivatalba felszentelve, eskü által kötelezve és rendes lelkészi oklevéllel ellátva és így nem halál által megüresült egyházba hívhatásra a törvények értelmében képesítve nincsen, ezen választást az arra kiküldött egyházmegyei tanácsbírák törvényekbe ütközöknek nyilváníták, az egyház azonban választása mellett szilárdul megmaradt, az e tekintetben az egyházmegyén felmerült nézetkülönbség tekintetéből jelen ügyet vélemény nyilvánítás, illetőleg elhatározás végett felterjeszti.

Ennek folytán azt, miszerint az egyházba rendes hívás után az illető egyházmegye által beállított lelkész azonnal rendes lelkészül tekinthető s nem halál által üresült egyházba is hívható, habár felszentelve, papi esküvel lekötve, s rendes papi oklevéllel ellátva még nem volna is, határozatilag kimondani egyházkerületünk annál inkább indokoltnak látja, mert a papszentelés minden évben egymás után rendszeren meg nem tartathatván, méltánytalan volna bárkinek, községnek úgy mint egyeseknek, érdekét önhibájukon kívül hátráltatni. A felső-borsodi egyházmegye kérelméhez képest azt is kimondja egyházkerületünk, hogy oly esetben, hol valamely egyháznak az új lelkész beállítása által költség okoztatott, ez az egy év folyama alatt már netalán más egyházba hívott lelkész részéről, ha az egyház kívánná, megtérítendő leend.

134. A felső-borsodi egyházmegye a szükösi pénztár érdekében elhatározatni kéri, hogy a szükösi pénztárt illető fél jövedelem az egyházmegyék szigorú ellenörködése mellett egyenesen ezeknek kezéből és ne az időtöltő segédlelkészre kiszabott általány alakjában kívántassék be, és hogy az ekként bevett jövedelem kizárólag a szükösi pénztár alaptőkéjének gyarapítására, s ne az üresedésben levő egyházak javára fordíttassék.

A kérelem első ágát illetőleg elrendeli egyházkerületünk, hogy a szükösi fél jövedelem az egyházmegyék szigorú ellenörködése mellett, egyenesen ezeknek kezéből kívántassék be és soha az időtöltő segédlelkészre kiszabott általány alakjában, hanem a szigorún kiszámított fél jövedelem minőségében; a bevett jövedelem kizárólag a szükösi pénztár alapjának gyarapítására leendő fordítását illetőleg azonban ennek kimondásával ezen tárrali rendelkezést korlátozni az abból eddigelé segélyezett egyházak rovására, egyházkerületünk nem kívánja.

135. Olvastatott az abauji egyházmegye Göncön f. év szept. 11. s 12-dik napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 3-dik pontja, mely szerint hivatkozással a Sárospatakon folyó év július 8-dik s többi napjain tartott egyházkerületi gyűlésnek jegyzőkönyvi 96. szám alatti határozatára, előterjesztetik, hogy a kovács-vágási egyház a költséges templom- és toronyépítés, valamint a csapásos idők miatt nyommasztó pénzviszonyba jöven, — a megürült papi állomás évi jövedelmének az egyházkerületi gyámintézeti pénztárt illető részét az egyház javára elengedtetni, — más részről pedig a papválasztási jogot a segédlelkészekre is kiterjesztetni kérvén, — ez utóbbit az egyházmegye meg nem adhatja azon oknál fogva, mert az egyház a részére engedélyezett két határidő alatt is csupán két lelkészhez kötvén magát, az 1865 dik évi miskolci tavaszi egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvében a 18-dik szám alatt foglalt lelkészválasztást szabályozó törvények III. pontja értelmében választási jogát elvesztette. — Az időtöltői illeteket illetőleg pedig: ennek a főtiszt. egyházkerületre ajánlását csak azon föltételtől teszi függővé az egyházmegyei kormány, ha az egyház a kellő törvényesség és engedelmesség terére visszalép.

A lelkészi állomás betöltését illető határozata az egyházmegyének, mely szerint a választásra engedett két határidő elteltével Nemes Lajos vizsolyi lelkész rendeltetett ezen egyházba rendes lelkészül, jogosnak, és a törvény szellemében történtnek nyilvánítván, megerősítetik. — Az időtöltői illetekre nézve pedig, az egyház kérelme az általa előterjesztett nyommasztó körülmények tekintetbe vétele mellett, az egyházmegyei kormány által meghatározandó módon, és kiszámítás szerint azon föltét alatt teljesítetik, ha az egyház papi állomásának az egyházmegye intézkedései nyomán történt betöltésén teljessen megnyugszik, s a fenálló törvényeknek e tekintetben kész engedelmességgel meghódol.

136. Indítványba hozatván, hogy az egyházkerület, valamint az egyházmegyék hivatalnokai választásánál a lehető egyformaság behozatala tekintetéből célszerű lenne egy, a presbiteri egyházkormányzat szellemének megfelelő, állandó rendszabály hozatala:

Határozatott, hogy az érintett közhivatalnokok választásánál jövőre következő szabályok szolgálandanak állandó sinórmértékül:

a) A mennyiben a választás presbiteri egyházszerkezetünknel fogva, nem pusztán az egyháztanács, hanem az egész egyházközség jogkörébe tartozik, az ily választás határnapja minden alkalommal legalább egy héttel korábban a gyülekezettel a lelkész által szószékről eleve lesz tudatandó. A midőn

b) A lehető legszigorúbb ellenörködés mellett az egyháztagok egyes szavazatai többsége szerint a szavazás eredménye jegyzőkönyvbe vezetettvén, a választás ezen többség szerint leendő megalapítandó, s ugyanaz, szavazatlevél alakban az illető lelkész, gondnok,

két egyháztanácsnok s legalább két egyházi köztag által aláírva, az egyház pecsétjével ellátva, kiállítandó és az illető esperesi hivatalhoz elküldendő. — A fentebbi kellékekkel nem bíró szavazat érvénytelennek nyilvánítottatik.

c) Az ily egyházkerületi vagy illetőleg egyházmegyei hivatalnok elválasztására, — nem a talán hiányos számmal bejött, hanem az összes egyházkerületi, vagy egyházmegyei egyházak teljes számban beadatni kellett, habár be nem is adott összes szavazatainak felénél legalább egygyel több szavazatmennyisége mint általános többség bírand döntő érvénnyel; az ekként megalapított általános többség ki nem tünése esetére a legtöbb szavazatot nyert egyének közül új választás alá leendő kijelölésnek lévén helye; a mikor már csak viszonylagos, nem pedig általános többség dönthet.

d) Az ezen választási rendszabályok kellő alakban és mérvben leendő meg- vagy nem tartásaért a felelősség sulya mindenkor a helybeli egyháztanácsra, s illetőleg a lelkészre háruland.

Ezen rendszabályok megalapításával kapcsolatban, megújítottatik az egyházkerület már régebben, jelesen az 1863-dik évi május 5-dik s több napjain Miskolcon tartott közgyűlése jegyzőkönyvi 9. szám alatt hozott azon határozata, miszerint a szavazatokat kellő időben és alakban beadni elmulasztók annyiszor, mennyiszor a meghatározott pénzbeli büntetés alá esnek.

137. A sárospataki főiskolai tanári kar, a főiskolának azon régóta érzett hiánya pótlása tekintetéből, miszerint az idegen nyugoti nyelvek sem akadémiánkban, sem gimnáziumunkban képviselve nincsenek, a francia, angol, német és olasz nyelvekben úgy nyilvános, mint magán órákat adni magát felajánlott Főneki Lajost, azon kérés mellett mutatja be egyházkerületünknek, miszerint a már egyszer a fentebbi célra kijelölt általány a főiskola pénztárából ismét folyóvá tétetnék.

Az idegen nyugoti, jelesül a francia nyelvnek főiskolánk növendékei által elsajátítása tekintetéből már meghatározott 400 o. é. forint folyóvá tétetni ezennel elrendeltetik, s ezen nyelvmesteri állomásra alkalmas egyénről gondoskodás a főiskolai igazgatóság figyelmébe ajánlottatik.

138. Kun Dániel főiskolai pénztárnok úr előterjeszti, hogy a sárospataki tagosítási ügyben az előmunkálatok már teljesen befejezve, s ezen, főiskolánk anyagi érdekét tekintve, nagy kihatású ügy már annyira előhaladva lévén, miszerint az egyezkedési kísérlet megtörténtével egyességi terv van készülöben, melynek folytán folyó évi november első napjaiban, a tagosítási ügyben eljáró alispáni bíróság a helyszínén munkálatának folytatása tekintetéből ismét megjelenendő lévén, főiskolánk érdeke célszerűnek, sőt multhatatlannak tünteti föl, hogy egyházkerületünk nem csak a jelen eljárásnál főiskolánkat képviselő, de ha a körülmények úgy kívánnák, a tagosítási eljárás végérvényes befejezésére is, meghatalmazott közeg iránt intézkedjék.

Minnek folytán nagyméltóságú főgondnok és főtiszteletű szuperintendens urak elnöklete alatt: Szatlmáry Király Pál, Mocsáry Lajos, Antalfi János, Édes Albert, Évva András, Hegedűs László, Kun Dániel, Orbán József urak a végett küldetnek ki, hogy a bíróságilag kitűzött határidőben és helyen megjelenvén, főiskolánk érdekében lehetőleg előnyös eljárást eszközöljenek, egyességet, vagy bármely az említett tagosítási ügyre közbeeső, vagy eldöntő befolyással bíró szerződést főiskolánk, illetőleg egyházkerületünk nevében és képében jogérvényesen köthessenek, eljárásuk eredményét csupán tudomásul lévén egyházkerületünknek annak idejében bejelentendők. Ennek folytán

139. az 1865. évi aratási közgyűlésünkben 109. szám alatt kelt határozatánál fogva Sárospatak városának azon kérelmét, hogy a részéről a fentebb kitett évben eszközés alatt volt 300,000 forint kölcsönnek főiskolánk betáblázott 19,600 forint követeleése elébe leendő táblázása engedtetnék meg, mindazért, mivel jelen kérelemben főiskolánk mint hitelező, de egyszersmind mint kölcsönvevő is érdekelve van, mind különösen azért, hogy Sárospatak városa adósságainak mennyiségét tetemesen haladó biztosítékkal bír, azon kijelentés mellett teljesíté egyházkerületünk, miszerint arra nézve, hogy a Sárospatak városánál kiünn lévő kölcsön-tőkét a Sárospatak városa által felvenni célzott kölcsönösszeg megnyerése után visszaveendő-e? vagy pedig Sárospatak városánál meghagyja, az intézkedést magának fenntartja. Miután Sárospatak városa időközben az érintett 300,000 forint kölcsönösszeget már kezéhez is vette, ideje hogy egyházkerületünk a függőben hagyott ügy felett immár határozzon.

Ennek folytán a tagosítási ügyben jelen gyűlésünkben kiküldöttek bizattak meg azzal is, hogy az említett 19,600 forint összegnek teljes biztosítása tekintetében haladék nélkül, valamint az iránt is intézkedjenek, hogy ha említett követelés biztossága tekintetiben legtávolabbról is bár, aggály vagy épen veszély forogna fenn, Sárospatak városa annak lehető rövid idő alatt leendő befizetésére törvényes módok és eszközök alkalmazásával is köteleztessék.

140. Mocsáry Lajos, sárospataki főiskolai algondnok úr fölemlítve, hogy időközben történő habár kevésbé jelentékeny befizetésekben a főiskolai, vagy egyházkerületi pénztárba befolyó összegek, bármely kis ideig közérdekeink rovására hevernek gyümölcsözés nélkül, de történhetik az is, hogy egyszerre tetemesebb összeg fizettetik be közpénztárunkba, javaslatba hozza, hogy a jelentékenyebb mennyiségig fölnevekedendő pénzösszeget magyar közhitelpapírok vásároltassanak.

Mi is elfogadtatván, a főiskolai gazdasági választmány annak utasításképen figyelemben tartása mellett, alkalmasnak találandó időben teljesítésére felhatalmaztatik.

141. Olvastattak a sárospataki főiskolai tanári kar által javaslatban beterjesztett, s az intézet különböző ágai éljának állítólag megfelelő módosítással kiállított gimnáziumi és képezdei kormányzati rendszabályok és fegyelmi törvények.

Ezen beterjesztett rendszabályok és törvények ideiglenesen életbe léptetnek ugyan, azonban azoknak gyakorlati alkalmazhatása és életrevalósága csak a több oldalú részletes és komoly átvizsgálás után fogván kitűnhetni: különösen az intézeti egység érdekében, az intézet különböző ágait illető ezen fegyelmi rendszabályok és törvények, kapcsolatban azon közös ügyek kijelölésével, melyekben a különböző intézeti ágak egymással ériüközve az intézeti kormányzat szem elől soha nem téveszthető főegységét képeznek, kellő számú példányokban kinyomatni rendeltetnek, mely példányok az egyházmegyei kormányaihoz megküldetvén, ezeknek az érintett rendszabályok és törvények miként lehető állandó életbeléptetése iránti véleményök legközelebbi közgyűlésünkre bevaratik.

142. Bemutattatott továbbá egy „Tájékozás, a sárospataki ref. akadémiában előadandó tudományok körében.

Helyben hagyatván, tudomásul vétetett, s utmutatásul a már különben is kinyomatott példányok kellő számban szintén az egyházmegyékhöz megküldetni határozottak.

143. Olvastatott ugyancsak a sárospataki főiskolai igazgatónak a tanári kar nevében tett fölterjesztése s illetőleg javaslata: melyszerint előterjesztetik, hogy az intézeti ifjúság erkölcsére való közvetlen felügyelet, az ugynevezett esküdt diák-

kar fölállításával lévén legcélszerűbben teljesíthető: e közóhajtásnak eleget teendő nevezett tanári kar ezen esküdt diáki karnak, habár ideiglenesen, azaz addig is, míg az egyházkerület vagy iskolai kormányzóság az ifjuság fegyelmezésére más célszerűbb, s a kor szellemével megegyező rendszabályokat hozandna létre, egy tekintélyes testületté alakítását látja égetően szükségesnek, előterjesztvén s meghatározván ezen testületbe léphetés megkivántatóságait s körvonalozván annak hatás- és jogkörét, jelesen:

1. Minthogy az esküdt diák-karnak belső tekintélylyel is kell bírnia, tagjai csak vizsgázott egyének legyenek. Ezen vizsga legyen kápláni vizsga, az egyházkerületi küldöttség előtt a szokott időben, s a theologiai tudományokon kívül csatoltassanak mellé némely bölcséleti tudományok pl.: latin irodalom, történelem sat. A tanárhelyettesek az esküdt diák-karból választassanak. A Sárospatakon töltendő évek kápláni évekkül ne számíttassanak. Egyedül csak a szénioroknak számíttassék be azon év, melyet mint a sárospataki egyház segédlelkésze a főiskolában tölt, s míg ő, ha széniori hivatalának bevégezése után egy évet külföldi egyetemen tölt, hívhatási vizsgát tehet, a többi esküdt diákok csak akkor telessenek vizsgát, ha az életben levő törvények szerint két évig valamely egyházban mint segédlelkészek működtek.

2. Az ily módon vizsgázott egyének minden iskolai jótéteményben (ünnep, tanítóság) részesüljenek.

3. Legyenek rendes tagjai a köziskolai székeknek, s kik segédtanárkodnak, az illető körök gyűléseinek is; de mindenütt csak tanácskozási joggal.

4. Esküjüket nyilvánosan az egész ifjuság előtt tegyék le, hogy az ifjuság győzdjék meg, miszerint az esküdt diák csak esküjében foglalt kötelességét teljesíti akkor, midőn őt kihágásaért feljelenti.

Ezen esküdt diák-karnak, az ifjuság erkölcsére közvetlen felügyelet és kellő fegyelmezése tekintetiből egy tekintélyes testületté alakítását, s az ennek létesítésére ajánlott módokat egyházkerületi kormányunk minden tekintetben üdvösnek és célszerűnek találván, elfogadja, s gyakorlati alkalmazását a főiskolai előljárásságra bizza, kijelentvén az ezen esküdt diáki tagság föltételeül letendő vizsgára nézve, hogy a papi tudományokon kívül a bölcsészet, latin s német irodalom és történelemből is vizsgát kíván az illetők által tétetni, s az ekként képesítetteknek talált és ezen testületbe fölvett tagok segédtanári címmel lesznek fölruházandók.

144. Ugyanazon főiskolai igazgató fölterjeszti az 1866. augusztus 28-án tartott felügyelő bizottmányi gyűlés által elfogadott, s az akadémiai magántanárookra (docensekre) vonatkozó tervezetet -- a mint következik:

A.

Az akadémiai székek a magántanárookra vonatkozó jogköre.

Az akadémiai szék a magántanárok képesítését illetőleg véglegesen intézkedik és pedig:

a) bizonyítványait megvizsgálja.

b) programjukat bírálat alá veszi s annak alapján részökre a szükséges előadási engedélyt kiadja vagy megtagadja.

Az akadémiai szék a magántanárságért jelentkező egyénről a programban észrevehető nézet- és iránykülönbség miatt, az előadási engedélyt meg nem tagadja, ha különben kifejtett nézetei az illető tudomány jelen színvonalán állanak.

B.

A magán-tanárságért jelentkezőkben megkívántató kellékek, s azok teendői.

a) A sárospataki egyetemi színvonalra emelt akadémiában magántanárul akadémiát vagy egyetemet végzett, s az említett intézetektől hiteles bizonyítványt felmutató egyének jelentkezhetnek. Különös előnyül szolgál külföldi egyetemek látogatása.

b) A magántanárul föllépni akaró a főiskolai közigazgatónál jelenti magát, bizonyítványait itt teszi le, honnan azok az akadémiai szék tanácskozása alá terjesztetnek.

A sárospataki főiskola bármely ágában működő rendes és segédtanárok, magán-tanórákúl előadásokat tarthatnak az akadémiában.

c) A magán-tanárságért jelentkező azon tudományból, melyből előadást akar tartani, programot nyújt az akadémiai szék elé, melyből említett hatóság a jelentkező szellemi erejét s irányát megtapasztalja.

Programmul szolgálhat valamely nyomtatásban megjelent dolgozat, sőt idegen elmeszülemény is, ha a jelentkező kijelenti, hogy az általa megnevezett nyomtatványt használandja vezérül előadásánál.

d) A magántanárságért jelentkező bizonyítványai és programja alapján, az akadémiai széktől előadási engedélyt nyervén, első előadását az illető tanszak elnöke (dékán) jelenlétében tartja meg.

Ezen tanterv, mint az egyetemi tanrendszernek megfelelő célszerű intézmény elfogadtatik s életbe léptetni határoztatik.

145. Olvastatott Nagy Ignác és Király Pál, külföldi egyetemi utjokból megtért, s egykor sárospataki főiskolai hittan folyamat végzett ifjaknak főgondnok úr ő nagyméltóságához intézett s általa ide fölterjesztett kérvényök, melyben előterjesztik: miszerint egy évvel ezelőtt a főtiszteletű egyházkerület hallgatag jóváhagyása s buzdításai mellett, a magas kormány által a protestáns célokra kitűzött ösztöndíjakból kettőt személyükre megnyerve, látogaták meg a külföldi egyetemeket, s ezt csak a főiskola azon szokásos törvényében helyezett biztató reményökben tevék, mely az iskolától egy évig önképzés végett távollevő ifjaknak visszatértökkor előbbi helyöket biztosítja; s e reményt annál biztosabban táplálták keblökben, mert bizonyítványukat kinem véve, a rendes viszonyt az iskolával nemcsak hogy feltartották, hanem ezen szándokukat jó eleve, még külföldre utazásuk előtt, az igazgatóság útján a főiskolai szék tudomására juttatták. S e mellett még néhai főtiszteletű Zsarnay Lajos urtól, hozzájuk Heidelbergbe folyó év május havában intézett levelében is oly biztatást nyertek, mely az iskolába még két év múlva visszatérhetést is törvénnyel ellenkezőnek nem tartja. Mihezképest, nehogy további pályájukon előhaladásukban, épen önképzés végett egy évi külföldön létöket kellessék fájdalmasan hátráltató akadályul tekinteniök: kéri magukat most egy év múltával, a kényszerítő körülmények miatt visszatérteket, a főiskola rendes és jótéteményes tagjaiul ujlag fölvetetni.

Folyamodó ifjaknak, kik egyedül tudományos ismeretek szerzése végett távoztak el egy évre a főiskola kebeléből, s ez idő alatt semmi más pálya választás által a főiskolávali összeköttetésöket meg nem szakították, e nemes törekvésök csak érdemül számíttatik be, s mint ilyenek, kik külföldön szerzett tudományos ismereteiket még a főiskola kebelében is kellően értékesíthetik, s mert külföldre indulásuk előtt az iskola kebelébe később rendes tagokúl vissza nem térhetésre figyelmeztetve nem voltak, s így önhibájok nélkül bűnhödnének, de az ily visszatérést az iskolai törvények sem ellenezvén: minden jótétemények

élvezhetése mellett, előbbi illető helyökön főiskolai rendes tagokul fölvétetnek.

146. Sárospataki főiskolai igazgató Orbán József ur előterjesztvén, hogy a szokatlanul korábban beállt szüreti időszak a tanuló ifjaknak a szokott szünnapokra sétébocsátását szintén korábban tevén szükségessé, kéri azt megengedtetni.

Megengedtetik azon kijelentéssel: hogy a szünnapok tartama a szokott mennyiségnél továbbra ne terjedjen.

147. Főiskolai világi algondnok ur fölhíván egyházkerületünk figyelmét, hogy a már több ízben határozatilag kimondott, de a kedvezőtlen körülményeknél fogva mindig jobb időkre halasztott Beleznay-féle és közép convictus föllállítása s e célból az azok helyiségeül kijelölt s megvett épületek kiépítése és lehető értékesítése még mindig köz ohajtás tárgya levén, ohajtaná: hogy ennek a nagy közönség által is sürgetett létesítésére tétetnének valahára megközelítő lépések.

Ennek lehető eszközlése, s az érintett helyiségeknek a kitűzött nagy célnak megfelelő értékesítése foganatba vétetni határoztatik, s az erre szolgáló tervnek szakértő mesterek segélyéveli kiállítására megbizatnak: Hegedüs László egyházi-, Mocsáry Lajos világi iskolai algondnok, Erdélyi János, Orbán József, Árvai József, Antalfi János és Emödi Dániel tanár urak tervszerű jelentésök legközelebb bevéartván. E célból egyszersmind a főiskolai igazgatóság is ujlag fölhívati határoztatik, hogy a folyó év tavaszi miskolci egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyve 40. pontja alatti határozat értelmében a szülékhez s általában a nagy közönséghez intéztetni célbavett fölhívást haladéktalanul tegye meg, hogy az e célra netalán teendő ajánlatok vagy részvények utján a kellő pénzösszeg kiállitathassék, s ezáltal a működő választmány a nagy horderejű vállalatot minél biztosabb alapra fektethesse. E fölhívás eredménye legközelebbi közgyűlésünkre szintén bevéartki.

148. Bemutattattak a rimaszombati egyesült prot. gimnázium igazgatósága által, ezen gimnázium osztályzati könyve a lefolyt 186⁵/₆. tanévről, ugy szintén a tanintézetre vonatkozó statisztikai táblázat, és a nyomtatásban megjelent tudósítvány, egyedül az egyházkerület számára megküldve. Valamint

149. A miskolci gimnázium szintén azon tanévi állásáról szóló hivatalos tudósítás a nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanácsához leendő fölterjesztés végett.

Tudomásul vétetvén, ezen kimutatások rendeltetésök szerint az egyházkerületi levéltárba letétetni, s illetőleg a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanácsához fölterjesztetni határoztatnak.

150. Olvastatott az alsó-vadászi egyház előljáróinak folyamodványa, mely szerint előterjesztik, hogy tisztelt lelkészük Kérészy Mihály úr részire, még egyházukba menetele alkalmával egy az egyháztól megvett kis szőlő dézmájára nézve az akkori egyháztanács által azon ajánlat tétetett, hogy bár az az egyház dézmás szőlői közzé tartozik, de attól a lelkész úr dézmat nem fizetend, hanem a helyett az egyház szürete és dézmaszedése alkalmával az a körül működő előjárókat fogja némi szíveességel ellátni, mely szőlődézma azóta mostanig nevezett lelkész úr által használtatott fel; most azonban egy nyughatatlan egyháztag által az egyházat illető dézma ily nemű elengedése az egyházmegyére följelentetvén, állitólág azon ok miatt, hogy az egyháztanácsnak nincs joga az egyház jövedelmével ekként gazdálkodni: ezen dézma használatától a lelkész úr eltiltatott, s a dézmafizetés rajta követeltetik. Kérik azért, hogy tisztelt lelkészők, kinek egyházuk s általában az egész községre nézve oly sokszor tanúsított dus érdemei vannak, ezen az egyháztanács által már részire úgy is rég följajánlott szőlő dézma használatában továbbra is hagyassék meg.

A mennyiben az érintett szőlő dézmája a tisztelt lelkész úrnak úgy az illető esperes, mint a jelen volt egyházmegyei képviselők fölvilágosítása szerint is bizonyos, általa az egyház részire mind ekkoraig teljesített, úgy jövőre is megígért kiszolgáltatások díjául volt mind ez ideig használatában főtartva: ez által az egyház jövedelme csonkulásának kérdése fenn nem foroghat; miért is a folyamodó egyház előjárásának a lelkész úr ezen szőlődézma aluli csupán személyéhez kötött mentessége iránti kérelme, a bennfoglalt indokok alapján ezennel megadatik.

151. Az abauji egyházmegye 1866. évi szeptember 11. és 12. napjain tartott gyűlésének határozatát fölterjeszti, melyben a szikszói egyház kebelében, 1852. év előtt fenn állott 2 lelkészi állomásnak a folyó évi májusban tartott közgyűlésünk 15. sz. alatt kelt határozatában előirt intézkedésnek megtörténte után is meg nem engedhetését azzal indokolva jelenti, mivel azon érdek jelesül a szikszói egyház kebelében lévő gimnázium fennállásának érdeke, mely a két papság összeolvasztását szükségessé tette, — mindeddigelé fenn forog.

Méltányosnak találván egyházkerületünk, hogy a szikszói egyháznak kérelme fölött a minden oldalról és irányban teendő intézkedést megelőzőleg, különösen pedig míg e részben egyházkerületünk részéről közvetlen vizsgálat nem eszközöltetik, végérvényesen döntő határozat ne hoztassék, Prágay Lajos, alsó-borsodi esperes, báró Vay Béla és Miskey Károly urakat oly utasítással küldik ki, miszerint a fennforgó kérdéssel kapcsolatban levő körülményeket minden oldalról megvizsgálván, s figyelmeket különösen arra is kiterjesztvén, vajjon a szikszói egyház részéről előadott kérelem, az ottani ref. egyházközség akaratainak kifolyása-e, s vajjon az egyházra a második lelkészi állomás felállításával háránlandó erkölcsi előny nem olyan áron szereztetnék-e meg, melynek folytán a jelenleg első osztályú lelkészi állomás, másodrangúvá süllyedne alá, — okadatolva szerkesztendő véleményes jelentésüket ide jövő tavaszi gyűlésünkre adják be.

152. Az abauji egyházmegye Pásztor György vizsolyi iskola tanítónak panaszra folytán, miszerint a használatában levő földek adóját, a díjlevel és egyházkerületi határozat ellenére, a vizsolyi egyház nemcsak nem fizeti, sőt jelen évi csekély fizetését is adó fejében a gondnok letartóztatta, az előterjesztett sérelem orvoslását egyházkerületünk figyelmébe ajánlja.

Ennek folytán a vizsolyi egyház komolyan és szigorúan eltiltatik azon eljárástól, miszerint iskolatanítójának fizetését adó fejében letartóztatja, s általában az egyházi hivatalnokok irányában az adófizetést illetőleg fennálló szabályok megtartására utasítatik. — Felhivatván az illető egyházmegyei esperes ur, hogy jelen határozatunk pontos betöltésére ügyeljen fel.

154. Olvastatott az egyházkerületi küldöttség 1866. július hó 2-ik s több napjain Sárospatakon tartott gyűlésének jegyzőkönyve, különösen annak következő pontjai:

31. Lukács Ödön, esküdt diák részire, ki a lefolyt iskolai évben a II. gimnáziumi osztályt néhai Tóth Miklós tanár helyett meglepő eredménnyel vezette, segéd-tanári díjul 400 o. é. frtot.

32. Halmy Gyula, esküdt diák részére, ki több év óta a felgimuáziumban mint segéd-tanár kitűnő sikerrel működött, a szokásos 120 frtnyi díj helyett 200 o. é. frtot.

33. Dózsa Elek, esküdt diák részére, ki mint képezdei segéd-tanár, több év óta szintén dicséretes sikert tüntetett elő, ugyancsak 120 frt. helyett 200 o. é. frtot ha-

tározván az egyházkerületi küldöttség az egyházkerület jóváhagyása reménye alatt, a lefolyt iskolai tanévre a főiskolai pénztárra utalványoztatni: Végül

34. Jövőre a főiskola bármely ágában alkalmazott segédtanárok évi díját anynyi 15 frtra határozván, a hány órát egy héten tanítanak.

A fennebbi pontokban hozott határozatok, úgy a segédtanárok díjának utalványozására, mint a jövőre megalapított segédtanári díjmennyiségre nézve jóvá hagyatnak és megerősítettek.

36. A gimnáziumi és képezdei ágak hatáskörének körvonalozását illető s jelen gyűlésre beadatni határozott előmunkálatok valósággal be is adatván:

Ezekre fennebb már határozat hozatott. Többi pontjai is a küldöttségi jegyzőkönyvnek tudomásul vétetvén, jóváhagyattak s megerősítettek.

155. A sárospataki főiskolai számvevőszékre és vizsgákra a beállt 186⁶/₇-ik tanévben, sorozat szerint

az unghi egyházmegye köteleztetik küldöttségi tagokul képviselőket küldeni.

156. Főtiszteletű szuperintendens ur a „Népiskolai Közlöny“ pártolására híván föl a főtiszteletű egyházkerületi közönséget.

Az illető esperes urak különösebben is fölhívatnak: hogy ezen a népiskolákra, s főleg azoknak vezetőire nézve kétségtelenül nagybecsű folyóiratnak, saját egyházmegyéjükben minél nagyobb számmal lehető megrendelését eszközölni igyekezzenek, ajánlatván: hogy a szerkesztőségtől a megrendelt példánymennyiséget megyéenként egy egy csomagban kérjék megküldetni, az egyes példányok pedig az esperesi hivatalok által lévén az illetőknek megküldendők.

157. Az ungi egyházmegye a pesti biztosító intézet ügynökségét felhivatni kéri, hogy az ungi egyházmegyében történt biztosításokat részletenkint kimutatva küldje meg.

Az illető ügynökségnél a kellő intézkedés ki fog eszközöltetni.

158. A tűzkár biztosítási ügyre vonatkozólag, a folyó évi aratási közgyűlésnek 87. szám alatt kelt határozata, a főügynökséggeli érintkezéseknél, egyházkerületünket képviselő, egyszersmind ellenőrséget teljesítő közeg gyanánt Kun Lajos urat, azon kijelentés mellett bizván meg egyházkerületünk, miszerint méltányosnak talált díjazása iránt akkor fog intézkedés tétetni, midőn a köréhez utasított teendők a díjazásnak mind méltányosan, mind igazságos arány szerinti meghatározására nézve alapot fognak nyújtani.

Miután ennek időpontja elérkezett, az egyházi épületek biztosításának ügyében eddigelé teljesített munkálata s fáradozásának némi jutalmául Kun Lajos ur részére ezúttal 200 o. é. ft. utalványoztatik.

159. A gömöri egyházmegye oly intézkedést kér tétetni, miszerint tűzveszélynek ki nem tett, vagy nem gyulékony anyagból készült egyházi épületeknek mulhatlanul biztosítására az egyházak kötelesek ne legyenek.

A pesti biztosító intézettel kötött, s már életbe is lépett szerződés, az előterjesztést tevő egyház kérelmével ellentétbe állván, annak teljesítését egyházkerületünk meg nem engedheti.

160. Az alsó-zempléni egyházmegye, a nagy-géresi egyház által eszközölt lelkész választásra vonatkozólag hozott határozatát, mely által az említett választást meg nem erősíthetőnek nyilvánítva, a nagy-géresi egyházat a megállapított törvényszerű rendszabály értelmében megtartandó újabb választásra utasítja. — Az egyház részéről kijelentett felebbezés folytán felterjeszti.

Tekintve, hogy az alsó-zempléni egyházmegyében a halál által megüresült kesznyéteni lelkészi állomás rendes lelkésszel; az ekként megürült tokaji egyház hasonlóan rendes lelkésszel töltetvén be, a változások által legutóljára megürült nagy-géresi egyházbani lelkészi állomás a lelkészválasztási szabály 4-ik pontjának szelleme szerint, segéd lelkésszel is betölthetőnek tűnik fel, a nagy-géresi egyház által elválasztott Török István úr, a nagy-géresi egyház lelkészül ezennel elismertetik, s mint olyan megerősítetik. — Ezen eset alkalmából:

A fennálló szabályoknak, a kivitelben mutatkozó nehézségeik folytán ajánlatosnak talált módosítására s könnyítésére nézve, hatósági jogánál fogva, egyházkerületünk az idézett lelkészválasztási szabály 4-ik pontjára vonatkozólag határozatilag kimondja, hogy ha valamely bár mi kis megürült egyházba rendes lelkész, s az ennek elmenetelével megürült egyházba ismét rendes lelkész hivatik meg, — az ezen utóbbi helyére, vagy is 3-ik helyre, már segédlelkészek közül is történhetik választás és meghívás.

161. A felső-borsodi egyházmegye Báufalán tartott gyűléséből, a meszesi szegény és csekély népességű egyházat leégett iskolájának felépíthetése végett segélyzésre.

Ugyanazon egyházmegye a László-falusi tűzkárvaltott egyházat, a hollandi gyántárbóli segélyzésre és házankénti segélygyűjtésre ajánlja.

Az ajánlást tartalmazó jegyzőkönyvi kivonatok kerületi pénzügyi választmányunkhoz általtótetni, a laszlófalusi egyház pedig különösen, segélygyűjtésre a legközelebbi évre előrejegyeztetni rendeltetik.

162. Ugyanazon egyházmegye oda munkálásra kéri fel egyházkerületünket, hogy a tagosítás alkalmával, az iskolák részére szorgalmi kertül adományozott föld és annak haszonbéri iskolai czélokra legyenek fordítandók, továbbá, hogy a hol a tagosítás alkalmával megígért kert még nem volna kihasítva, az valósággal ki is hasítottassék, s kezelése a polgári hatóságtól az egyházi tanács hatósága alá adassék.

Ezen kérelem folytán a nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanácshoz felterjesztés rendeltetett intéztetni aziránt, hogy miután a polgári hatóságok közül némelyek az iskolák részére adományozott ugynevezett szorgalmi kerteket képező földek feletti rendelkezést magokhoz ragadva, azoknak használatából az illető egyházakat kizárták, a panaszlott hatóságok az említett földeknek az egyház használatába leendő visszabocsájtására utasíttassanak; s egyszersmind oly intézkedés tétessék, miszerint, hol a tagosítás alkalmával megígért kert kihasítva nem volna, ennek valóságos kihasítása megtörténjék.

163. A gömöri egyházmegye, a sárospataki nyári közgyűlésnek azon tette ellen, mely szerint a rimaszombathi közgyűlésnek a főiskolában használt kézi könyvekre vonatkozó határozatát felforgatta, — óvást jelentve, ki ezen egyházkerületi gyűlést arra kéri fel, hogy a rimaszombathi közgyűlésnek minden elegendő ok nélkül megváltoztatott határozatát állítsa helyre.

Maga a felterjesztést tevő egyházmegye a megváltoztatni kért határozatot azon szempontból tartván sérelmesnek, mivel a múlt gyű-

lésnek határozatát, a reá következőnek megváltoztatni, mielőtt annak helyes vagy helytelen voltát a tapasztalás kimutatta volna, nem lehet, egy, ugyanazon ügyben egy évnek leforgása alatt több egymást fel-forgató határozatot hozni, egyházkerületünk mind közvetlennek, mind indokolatlannak találja.

164. Ugyanazon gömöri egyházmegye a tápintézet alaptökéje gyarapítása tekintetéből, a szuplicatiókból begyülemdő búza, és gabonamennyiséget ezen intézet javára fordíttatni kérvén.

Ehhez képest elhatározott, hogy a szuplicatiók utján begyülemdő termény a főiskolai tápintézet alaptökéjének gyarapítására leend fordítandó.

165. Ugyancsak a gömöri egyházmegye a pelsőci egyház fitanítóságának állandósítást célszerűnek s hasznosnak találva, ezen ügyet pártolólág terjeszti föl egyházközönségünk elébe.

Kijelenti egyházkerületünk, hogy ha a pelsőci egyház az egyházmegyeileg előszabott utasításnak, az egyházkerületileg megállapított követelések tekintetében, valamint a megígért díjlevél javítása s alkalmas tanítói lak építése által eleget fog tenni, — az ellen, hogy a kebelében levő fitanítóságot állandósítsa, észrevétele nem leend.

166. Bakos Antal egyházkerületi világi pénztárnok úr az iránt kért utasítást, hogy az egyházkerületi határozat folytán a Perthes Justus féle Magyarország térképe árában a Vay-Mocsáry alapítványtárból ideiglenes nyugta mellett kiadott összegről ki leend köteles szabályszerű kötvényt adni, s mely alaphól lesz azon összeg kamatjaival együtt visszatérítendő?

A kiadott összeg a főiskolai pénztár helyett lévén mint előlegezés a Vay Mocsáry alapítványi tárra utalványozva, a főiskolai pénztár terhél tekintendő, s mint olyan vezetendő be egyházkerületi pénztárnok ur által az illető számadásba. Egyébiránt jelen alkalommal:

az alsóborsodi egyházmegye	25
a felsőborsodi " "	15
a gömöri " "	20
a tornai " "	6
az abautji " "	30
az alsözempléni " "	20
a felsözempléni " "	10
(ungi egyházmegyék esperesei illetőleg képviselői)	12

példány átvételére, oly célból, hogy azoknak megvétele a tehetősebb egyházakban eszközölni fogják — készeknek nyilatkozván, az érintett számu példányokkal ellátandók lesznek.

167. Kódi Benő, segédlelkész, a legközelebb életbelépett lelkészválasztási rendet megváltoztatni kéri.

Kérvénye az alsóborsodi egyházmegyéhez, mint a melynek kebeléből egy az említett választási rend tárgyában működő választmány van kiküldve, további eljárás, illetőleg figyelembe vétel végett által-tétetik.

168. Bogáty Imre s nője Köröskényi Emilia, az általuk Gálócsy Gusztáv urtól megvásárlott birtokra betáblázott 1260 o. é. frt után, 1861. évi september 1-jétől járuló kamatok maguktól felvétetni, s az 1861. évi szeptember 1-jéig hátramaradt kamatokat Gálócsy Gusztáv urtól behajtatni vagy ezeknek behajtására felhatalmaztatni kéri.

Folyamodók kérelmüknek sikert legbiztosabb és legegyszerűsebb úton úgy fogván szerezhetni, ha a Gálócsy Gusztáv ur által fizetendő régiebb kamatokat, a már reájok háruló újabbakkal együtt befizetik, ezen esetben nékiek Gálócsy Gusztáv ellen viszonzkeresetök megindítására egyházkerületünk részéről meghatalmazvány fog adatni.

169. Szentpétery Sámuel, gömöri esperes ur, a gömöri egyházmegye néhány kegyeletteljes tagjainak keblében fogamzott eszmének vezérlése mellett, néhai főtiszteletű szuperintendens Zsarnay Lajos ur emlékére megindított, s jelen egyházkerületi gyűlés alkalmával folytatott gyűjtés útján bejött 137 frt. összeget, azon kérelem mellett mutatja be, miszerint annak gyarapítása tekintetéből az egyházmegyékhez szuperintendensi úton felhívó körlevelek intézendők, a jelentékenyebb mennyiségre növekedendő összeg beérkezéssel fogván helye és ideje lenni az elhatározásnak, hogy a boldog emlékü főtiszteletű Zsarnay Lajos ur emléke mily alakban, t. i. emlékoszlop, vagy a boldogultnak nevével felruházandó alapítvány által örökíttessék e?

Egyházkerületünk feledhetlen főpásztora emlékének örökítéséhez készséggel járulván, főtiszteletű szuperintendens urat bizza meg, hogy a bemutatott összeget kezeihez vévén, s addig is, míg rendeltetésére fordíttatnék, a miskolci takarékpénztárban betévén, az egyházkerület minden megyéihez ajánlva felhívó aláírási ivatek küldjön, — azoknak beérkezéssel a bejövendő pénzösszeg mennyisége, s a további teendők iránt jelentés lévén beadandó.

170. A szuperintendensi hivatalt illető javadalmaknak ezen hivatal megüresülése esetében, az elválasztott új szuperintendens kezéhez leendő szabályszerű és pontos átadhatása tekintetéből gyakorlatban lévő összeírását eszközteni a miskolciakat illetőleg ugyan Bakos Antal, a tornaiakat illetőleg pedig, a Szalonnán lévőket is oda érte, Lovász Miklós tornai segédgondnok urak az eljárás könnyebbitése tekintetéből az előbbi összeírások kiadása s jelentésük elvárása mellett fölkérettek.

171. A boldvai egyház a felső-borsodi egyházmegyéből folyamodván közgyűlésünk eleibe az iránt, hogy mivel a múlt években tett tetemes építkezés miatt pénztára teljesen kiürült, sőt több rendbeli kölcsönt is kellett felvennie; ezen felül paplakát új tető alá kellvén vennie: ezen költség némi fedezésére engedtetnék át neki a jelenlegi időtöltő szolgálata alatti fél lelkészi jövedelem, mely különben a szükösi pénztárt illetné.

A kérelmező egyháznak eddig tett és még ezután is teendő építkezését az illető egyházmegye képviselői által is igazoltatván, folyamodó egyháznak a folyó évi lelkészi jövedelem egy negyedrésze átengedtetik, másik negyede a szükösi pénztár részére lévén beadandó.

172. Az abaúji egyházmegye jelenti, hogy eddigi főjegyzője Fodor Pál előléptetése által megürült főjegyzői hivatalra Frenczel József alsó-szendi lelkészt választotta.

Tudomásul vétetik.

173. Szeghő János, a bábonyi egyház lelkésze a felső-borsodi egyházmegyéből panaszt emel az iránt, hogy a paplak udvara a szomszédok építkezései közben megcsontkított, sőt legújabbban kerítése is leromboltatott az építkezés végeit.

Az illető egyházmegye képviselői ez ügyben azon felvilágosítást adván közgyűlésünknek, hogy ezen bepanaszolt terület csonkítás ügye az egyházmegyei küldöttség jelenlétében és közremunkálásával, polgári bíróság által elintéztetett s az építkezés miatt szükségelt kerítésrombolás — kártérítés kötelezettsége mellett — szintén bírósággal engedélyeztetett: az egyházkerületi intézkedés szükségé fenn nem forog; a felsőborsodi egyházmegyének meghagyatik azonban, hogy ezen kártérítés megtételére szigorúan ügyeljen fel.

174. A gömöri egyházmegye Szútorban szeptember 10-én tartott közgyűlése 21. sz. a. kelt jegyzőkönyvi kivonatában felkéri közgyűlésünket, hogy azon 100 ftot, mely a sárospataki énekkarnak az Aradon tervezett, de a korviszonyok miatt meg nem tartathatott dalárda-ünnepélyrei elmenetelre utalványoztatott közgyűlésünk által, engedné át közgyűlésünk a sárospataki éneklőkar alaptökéjének javára és egyházkerületi költségvetésébe évenként foglaltatnék be az említett éneklő kar.

Egyházkerületi közpénztáraink a legelkerülhetlenebb költségek által teljesen igénybe lévén vétetve: a gömöri egyházmegye indítványa el nem fogadtatik.

175. Az abauji egyházmegye, mely évi szeptember 11., 12-ik napjain Göncön tartott közgyűléséből beterjeszti az alpári egyház ujonnan készített papi díjlevelét.

Tudomásul vétetik, s az egyházkerület levéltárába betétetni határoztatik.

176. Olvastatott a sajó-ecsegi egyház átkebeleztetése tárgyában, a folyó évi május 1 s több napjain Miskolczon tartott egyházkerületi gyűlés 12. szám alatti határozata értelmében kinevezett küldöttség jelentése. Mely jelentésből tudomására jött egyházkerületi közgyűlésünknek az, miszerint az ecsegi egyháztanács, 1864-ik évi aug. 14-én az alsóborsodi egyházmegyéhez, az ahoz leendő visszacsatoltatás eszközléseért az egyházközség kihallgatása s akarata nélkül folyamodott, s az egyház híveinek igen nagy többsége a felsőborsodi egyházmegye kebelében kíván tovább is maradni.

Miután a nagy többség ezen ohajtásának teljesítését nem csak hogy semmi okok nem gátolják, de sőt úgy a nevezett egyház területi fekvése, az egyházmegyei igazgatósággal könnyebb érintkezhetes szempontjából, mint a múltban véghezvitt terület változások alkalmával eszközölt lehető kiegyenlítés megzavarásának kikerülése is tanácsolja: az ecsegi egyháznak a felső-borsodi egyházmegyéhez visszacsatoltatása határoztatik.

177. A borsii egyház pénzkölcsön iránti folyamodványára folyó évi sárospataki közgyűlésünkben 116. sz. a. kelt határozat folytán kamat biztosítási okmányt felmutatja.

A pénzügyi választmányhoz kellő figyelembe vétel végett által-tétetik.

178. Az unghi egyházmegyében kebelezett vajáni egyház tornya építésére 500 forint kölcsönért folyamodván, — valamint

179. Az alsó-zempléni egyházmegye Sárospatakon 1866. szeptember 12-én tartott közgyűlése jegyzőkönyve 30. szám alatt hernád-németi tanító Kovács János azon kérelmét, miszerint az egyházkerületi segélyezési pénztárból kölcsön felkért 20 forintot nyommasztó sorsa enyhítéseül elengedtetni kéri, pártolólaj ajánlván, -- továbbá:

180. Született Várady Borbála volt ptrügyi lelkész Semsey József özvegye a néhai férje által, az egyházkerületi pénztárból kölcsön felvett 60 o. é. forint két évi kamataát nyommasztó inséges sorsa következtében elengedtetni kérvén;

Mind három fennebbi kérvény a pénzkezelő választmányhoz utasittatik.

181. Szoboszlay Dániel csanálasi iskolatanító az iránt folyamodik, hogy ha az 1863-iki inséges évben általa az egyházkerület pénztárából felkölcsönzött, de a szegénység tehetetlensége miatt visszafizetni mindedig mulasztott 40 oszt. ért. forint tartozásának vagy egészben, vagy csak részben is elengedése nem történhetnék: egyházkerületünk öt legalább valamely segélyben részesíteni méltóztatnék.

Kérélmé a pénzkiadó választmányhoz utasittatik.

182. Szabó István, volt runyai lelkész, papi hivataláról lemondván, a papi hivatalra való kibocsáttatásáról szóló bizonyítványát s papi oklevelét beküldte.

Az egyházkerületi levéltárba betétni határozatik.

Jegyzették: Bálint József: egyházkerületi aljegyző: 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 135, 136, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 153, 154, 155, 156, 178, 179, 180.

Apostol József világi jegyző: 123, 126, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 137, 138, 139, 140, 151, 152, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 177.

Bodnár Endre helyettes jegyző: 171, 172, 173, 174.

Vajányi Lajos helyettes jegyző: 127, 128, 175, 176, 181, 182.

Kiadta

BÁLINT JÓZSEF,
egyházkerületi aljegyző.

TÁRGYMUTATÓ

arra, hogy mely határozatok kiket illetnek.

Főgondnoki hivatalt 138.

Szuperintendensi hivatalt 130, 162, 169.

Az egyházmegyéket 123, 126, 136, 134, 141, 156, 160, 166, 169.

Főiskolai igazgatóságot 137, 138, 140, 141, 142, 143.

144, 145, 146, 147, 154.

Az erdélyi ref. anyaszentegyházat 124.

Abaúji egyházmegyét 135, 150.

Alsó-zempléni egyházmegyét 132, 160.

Felső-borsodi egyházmegyét 133, 171, 173, 176.

Gömöri egyházmegyét 159, 163, 164, 165, 174.

Alsó-borsodi egyházmegyét 176.

Pénzkiadó választmányt 161, 170, 177, 179, 180, 181, 182.

Lovass Sámuel esperes urat 119.

Lovász Miklós segédgondnokot 170.

Cseley János segédgondnokot 122.

Hegedűs László esperest 129, 138, 139.

Szathmáry Pál segédgondnokot

Mocsáry Lajos főiskolai algondnokot

Edes Albertet

Orbán József főiskolai igazgatót

Éwa Andrást

Kun Dániel főiskolai pénztárnokot

Antalfi János tanárt

K.-vágási egyházat 135

A. vadászi egyházat 150.

Megyaszói egyházat 132.

Visolyi egyházat 152.

Pelsőczi egyházat 165.

Ecsegi egyházat 176.

Bódvai egyházat 171.

Jegyzői hivatalt 167.

Kun Lajost 158.

Bakos Antalt 166, 170.

138, 139.

Ara 25 kr.